

ORGANİK HAYVANSAL ÜRETİM (3.HAFTA)

- **Bu dersin konuları**
- **Organik hayvansal üretimin standartları, kontrolü ,sertifikasyonu ve akreditasyonu anlatılacak**

Organik hayvansal üretimin standartları

- Organik hayvansal üretim amaçlarına standartlar yoluyla ulaşmaktadır. Dünyada organik hayvansal üretimin denetlenmesinde ülkelere göre farklı standartların uygulanmasına karşın, tüm çiftlik hayvanı türleri için üretimde üzerinde durulması zorunlu olan temel standartlar genel olarak aynı veya benzerdir.

Organik hayvansal üretimin standartları

- Bu standart alanları genel olarak şunlardır (Rahmann 2009a, b; Chander vd. 2011):
 - a) Toprağa bağlı üretim;
 - b) Hayvan orijini;
 - c) Besleme;
 - d) Hayvan sağlığı;
 - e) Hayvan refahı;
 - f) Atık yönetimi;
 - g) Ürün işleme ve pazarlama
 - h) Kayıt tutma/izleme.

Organik hayvansal üretimin standartları

- **a) Toprağa bağlı üretim:** Tarım arazisi ve toprak olmaksızın yapılan hayvan yetiştiriciliği organik değildir ve bu tip üretim yasaklanmıştır.
- **Gerekçe :** Toprak ve toprak sağlığını ve buna bağlı olarak insan ve hayvan sağlığını korumak

Organik hayvansal üretimin standartları

- **Örnek:** Tarım arazisi ve mera üzerinde bulunması gereken hayvan sayısı, birim toprak alanı üzerinde bırakılan gübrenin, 170 kg nitrogen $\text{ha}^{-1} \text{a}^{-1}$ geçmemesi şeklinde ayarlanması gerekmektedir (**AB yönetmeliği**)
Hayvan sayısı, çiftlik hayvanı birimi (livestock units=LU=500 kg canlı ağırlık) ile ölçülmektedir.
- Örneğin, bu birime göre, $\text{ha}^{-1} \text{a}^{-1}$ alan üzerinde bulunması gereken ergin keçi sayısı yaklaşık 13.3 baş olmalıdır.

Organik hayvansal üretimin standartları

- **b) Hayvan orijini:**
- Organik hayvansal üretimde ilgili standartlar, üretimde yerli ırkların ve/veya melezlerinin kullanılmasını önermektedir. Çünkü bu hayvanlar, tüm üretim faktörleri bakımından organik koşullara daha iyi uyum göstermektedirler.
- Ayrıca, tüketiciler yerli ırklara ait ürünleri tercih etme eğilimindedirler.
- Organik üretimde yerli ve lokal ırkların kullanılması aynı zamanda yerli genetik kaynakların korunmasına da çok önemli düzeyde katkıda bulunmaktadır.

Organik hayvansal üretimin standartları

- **c) Besleme:**
- Organik hayvan beslemede kullanılan rasyonlardaki yem hammaddeleri, organik tarım ürünlerinden organik sertifikasyon altında üretilmek zorundadır.
- Organik hayvan beslemede kullanılan yem kaynakları genel olarak meralar, ormanlar ve kaba ve kesif yem bitkileridir.
- Bununla birlikte bazı koşullarda belirli sentetik olan ve olmayan yem katkı maddelerinin kullanılmasına da izin verilmektedir.

Organik hayvansal üretimin standartları

- **d) Hayvan sağlığı:**
- Organik hayvansal üretimde iyi bir hayvan sağlığı için esas yaklaşım, tedaviden daha çok hastalıktan korumadır. Bu nedenle hayvan sağlığına yönelik standartlar esas olarak:
 - **a-** uygun damızlık ırkların seçimi (orijin),
 - **b-**yaşama koşullarının iyileştirilmesi(iyi bir hayvan ve sürü kontrolü) ve
 - **c-**veteriner tıbbi ürünlerin kullanım usul ve esaslarının kontrolüne yöneliktir.

Organik hayvansal üretimin standartları

- -Özellikle kimyasal olarak sentezlenmiş veteriner tıbbi ürünler veya antibiyotikler hastalıklardan koruyucu olarak uygulanamazlar.
- Fakat, **allopatik ve fitopatik ürünler ve homeopatik** tedavi yöntemleri gibi alternatif organik koruyucu ve tedavi edici uygulamalara izin verilmiştir.

Organik hayvansal üretimin standartları

- **antibiyotikler ve ilaçlar**, gerekli olduğu durumlarda üreticilere cesaret vermek için uygun protokoller ile uygulanabilirler. Fakat uygulamanın yapıldığı bu hayvanlar satılamazlar ve organik olarak etiketlenemezler.
- organik hayvansal üretimde aynı zamanda büyümenin hızlandırılması **için hormon ve diğer ilaçların** kullanılması da yasaklanmıştır.

Organik hayvansal üretimin standartları

- **e) Hayvan refahı**
- Organik hayvan yetiştiriciliğinde hayvanların acı çekmelerinin engellenmeleri ile birlikte doğal davranışlarını sergileyebilecekleri ve sağlıklarını koruyabilecekleri yaşama koşullarının sağlanması zorunludur.
- Hayvanların acı çekmelerinin engellenmesi amacıyla sentetik ilaçların uygulanmasına izin verilmektedir. Bu durumda hayvan organik yapısını kaybetmektedir.

Organik hayvansal üretimin standartları

- **f) Atık yönetimi:** Organik hayvansal üretimin tüm aşamalarında hayvan ve insan sağlığının ve çevrenin korunması için başta gübre olmak üzere atık yönetimi uygun standartlar ile etkili bir şekilde denetim altına alınmıştır.

Organik hayvansal üretimin standartları

- **g) Ürün işleme ve pazarlama:** Organik hayvansal ürünlerin hasatları, işlenmeleri ve pazarlanmaları da organik standartlara göre yapılmaktadır

Organik hayvansal üretimin standartları

- **h) Kayıt tutma/izlenebilirlik:**
- Organik hayvansal üretimin tüm süreçlerinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve müdahale edilebilmesi için kayıt tutmak zorundadır.
- Kayıt tutma aynı zamanda, işletmelerin ekonomik yönetimleri için gereklidir.
- Kayıt tutma gelişmiş ülkelere göre gelişmekte olan ülkelerde daha zor olmaktadır.
- **izlenebilirlik** İhracatta **anahtar** faktördür

Düzenleyici çerçeve

- **Kontrol**
- **Sertifikasyon**
- **Akreditasyon**

Düzenleyici çerçeve

- Organik tarım içerisinde yer alan organik kelimesi bir etiketleme terimidir ve ürünlerin üretim, nakil, işleme ve pazarlama esnasında belirli standartlara göre üretildiğini ve bu standartların sertifikasyon kurumu ve devlet tarafından sertifikalandırıldığını doğrulamaktadır. Bu nedenle geleneksel üretim sistemlerinin aksine, organik üretim sistemleri üreticiler tarafından takip edilmek zorunda olunan standartlar tarafından kontrol edilmektedir (Chander vd. 2011).

Düzenleyici çerçeve

- Organik hayvansal üretim ve ürünlerinin sertifikasyonu, organik tarım sertifikasyonunun içinde yer almaktadır. Dünyadaki en önemli devlet organik tarım standartları AB, NOP (ABD-USDA-Ulusal Organik Programı), JAS (Japon Tarım Standartı) ve İsviçre (Bio Suisse) standartlarıdır.
- Dünyada organik tarım standartları ve akreditasyon programı bakımından çatı örgüt, **IFOAM**'dir (Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu) ve tüm standartlar, **IFOAM** çerçevesinde onaylandıktan sonra dünyanın birçok ülkesinde uygulamaya aktarılabilir (Schmid 2013).

Düzenleyici çerçeve

- Avrupa'daki tüm organik çiftliklerin organik ürün ithalatı için gerekli olan esas düzenleyici çerçeve, AB Organik Tarım Yönetmeliği ve Uygulama Kuralları'dır (EC 834/2007 ve 889/2009). AB EC 2009'un halihazırda yürürlükte olmasına karşın, AB komisyonu tarafından, 2012'de bir revizyon başlatılmış ve fakat sonuçları henüz yayınlanmamıştır. Amaç, organik tarımın güvenilirliğinin iyileştirilmesidir (Chander vd. 2011).

Düzenleyici çerçeve

- **Kontrolü** :Kontrolü, kontrol ve sertifikasyon kurumları (KSK) yapar ve kontrol sonucuna göre sertifikasyon verir. Kontrol ve sertifika verme, ISO-17065 Ürün Belgelendirme Standardına ve AB Organik Tarım Yönetmeliğine göre yapılmak zorundadır.
- **Akreditasyon:** KSK' ların akreditasyonu, TÜRKAK tarafından yapılır. İki prosedür kullanır: esas olarak ISO-17065 Ürün Belgelendirme Standardı(ofis kontrolü) ve AB Organik Tarım Yönetmeliği(saha kontrolü).
- **Bakanlık KSK' ları** rutin olarak denetler.

4. Hafta: dünyada organik hayvansal üretim anlatılacak